

НАЦІОНАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ОПТИМІЗАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА СИСТЕМНОЇ СТАЛОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Грубель Іван Михайлович

здобувач освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного управління та адміністрування Національного лісотехнічного університету України.

Ключові слова: національна інтеграція, національна ідея, національний консенсус, громадський консенсус, добровільне повернення громадян, зворотна міграція, реінтеграція.

В умовах збройного конфлікту спровокованого Російською Федерацією, що зумовило поглиблення внутрішнього і зовнішнього дезінтеграційного потенціалу України, спричинивши новітні виклики для системної сталості процесів розвитку, наслідком чого стала масова міграція громадян за кордон та утворення категорії «внутрішньо переміщених осіб», які об'єктивно вимушені були шукати нових гарантій безпеки життєдіяльності. Пошук оптимізаційного інструментарію повернення громадян, які вимушено виїхали за кордон, повернення внутрішньо переміщених осіб на територію свого народження чи тривалого проживання та їх реінтеграцію до нових умов проживання ставить питання про пошук результативної опції згуртованості населення в основі б якої лежала спільність національної та громадської ідентичності, відстоювання спільних національних інтересів, що стало б стратегічною умовою для національної відбудови держави, структурної інтеграції громадян не залежно від регіону їх народження чи проживання. Це безпосередньо ставить питання про активну участь держави у

процесах не лише національного будівництва, а об'єднання нації на основі спільних ціннісно-сміслових імперативах, що слугувало б розробленню результативної моделі національної інтеграції населення в основі б якої лежав принцип одна нація – багато етнічних культур, які б вона відстоювала і розвивала на користь власного зміцнення. Даний аспект дозволяє поставити питання про формування державної політики національної інтеграції, що слугувало б згуртованості нації й на цій основі розроблення оптимізаційного інструментарію реінтеграції тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб у повоєнний період, вирішенню структурних протиріччя притаманних життєдіяльності громадян, зумовлених регіональним фактором їх проживання, полярності національних смислових конструкцій, які ними відстоюються щодо реалізації своєї ідентичності.

Виходячи із доцільності формування державної політики національної інтеграції як оптимізаційного інструментарію забезпечення структурної згуртованості нації, постає питання вироблення єдиних ціннісно-сміслових орієнтирів, які б слугували стратегічною умовою для реінтеграції тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб у поствоєнний період України. До таких ціннісно-сміслових орієнтирів *«Стратегією утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року»* віднесено «самобутність, волю, соборність, гідність, на прикладах героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України» [1]

Пошук моделі національної інтеграції, як інструментарію забезпечення згуртованості нації на основі якого має здійснюватися реінтеграція тимчасово окупованих територій зумовлює доцільність врахування провідного міжнародного досвіду та специфіки умов в яких перебуває Україна, детермінованих передусім

збройним конфліктом. Виходячи із цього, можливо припустити фундаментальність принципу згідно якого має забезпечуватись національна інтеграція «одна нація – плюралізм етнічних культур та публічних цінностей». Враховуючи всю етнічну багатоманітність українського суспільства, яка закладає передумов для соціальної нерівності та діаметральності ціннісних інтересів громадян ускладняється процесуальність їх консолідації, формування у населення єдиних параметрів їх громадянської та національної ідентифікації, відстоювання спільних національних пріоритетів.

Збереження національної єдності як визначального пріоритету для відновлення національної стабільності в Україні в умовах збройного конфлікту стало консолідуючим фактором для відстоювання спільності національних інтересів та цінностей, формування національної ідеї винятковості української нації, яка б виступила гарантом безпеки для європейського континенту, а в цьому і її особливої цивілізаційної місії. У контексті повернення громадян, які вимушено виїхали за кордон під час збройного конфлікту та їх реінтеграції, утвердження відповідних інтегративних установок, погоджуваних всіма без виключення групами громадськості, згуртовуючи їх навколо спільних публічних цінностей спрощує політику держави у частині попередження та протидії викликам цілісності національного співтовариства. Держава створюючи результативні інституційно-інструментальні передумови для структурної національної інтеграції громадян, покликана забезпечити випереджальність управлінських рішень направлених на попередження ризиків деконсолідації в українському суспільстві, зокрема що стосується толерування «небезпечних ціннісно-сміслових антагонізмів», які у більшості випадків порушують національну єдність. Виходячи із цього державна політика реінтеграції внутрішньо переміщених громадян та громадян, які вимушено виїхали за кордон, має передусім включати інструментарій забезпечення взаємної поваги між ними, не залежно від території їх перебування на період збройного конфлікту, де ті, хто вимушено змінили на певний період свого життя територію і ті на територію яких інтегрується певна чисельність переміщених

громадян демонструючи взаємну повагу до цінностей та умов життєдіяльності один одного. Досягнення відповідної реінтеграційної толерантності в українському суспільстві потребує широкого інституційного залучення держави, у частині нормативного врегулювання відповідних процесів, умов та факторів, які зумовлюють загострення інтересів між даними категоріями населення. Визнаючи відмінності один одного держава завдяки своєму інституційно-інструментальному потенціалу покликана їх згуртувати між собою, створивши нормативну просторовість для узгодження таких відмінностей, а на основі цього толерантно врегульовуючи їх інтереси заради поглиблення національної інтегрованості суспільства в умовах збройного конфлікту. У даному відношенні йдеться про вироблення певної шкали толерантності у громадян України до внутрішньо переміщених осіб, чи осіб, які під час збройного конфлікту перебувають за кордоном, зберігаючи «фундаментальність своєї ідентичності» і реальність бажання повернутись на територію свого походження. Вирішення даного аспекту в сучасних умовах України ставить питання про доцільність формування державної політики національної інтеграції, функціональною метою б якої виступало розроблення інструментарію забезпечення національної єдності, на основі просування цінностей, притаманних національному співтовариству, недопущення дискримінації за етнічним принципом, створення умов для підвищення ефективності економічної та політичної раціональності як стабілізуючо-об'єднуючого фактору. Реалізація даного виду політики має слугувати дефрагментації національної ідентичності, консолідуючи суспільство навколо спільних публічних цінностей, що виступало б фундаментальною основою для утвердження бажання реінтеграції найбільш вразливих категорій населення в умовах війни у соціально-політичний простір держави свого походження. Держава знімаючи певні бар'єри у налагодженні взаємовідносин між ними, має забезпечувати певну переакцентуацію інтеграційних критеріїв, аби у такий спосіб виступати гарантом їх згуртованості, дотримуючись принципу «одна нація-одна

держава-спільні публічні цінності», який би слугував своєрідним імперативом у протистоянні збройному конфлікту з Російською Федерацією.

Розробляючи перспективи післявоєнної відбудови України доцільно виходити із доцільності вироблення «єдиних проукраїнських наративів», які б слугували національній згуртованості населення у тому числі і того, яке вимушено проживає на окупованих територіях, і не бажає втрачати свій ментальних зв'язок із державою свого походження. Важлива роль у даному відношенні належить підготовці фахівців у сфері гуманітарного знання, зорієнтованих на вимоги воєнного та поствоєнного часу, перспективи відновлення держави та реінтеграції тимчасово окупованих територій та внутрішнього переміщених осіб. Саме вони мають стати провайдером структурно-інтегрованих цінностей, які б працювали на зміцнення національної згуртованості населення, його національної та громадської ідентичності, пропагуючи систему цінностей, яка б працювала на поглиблення довіри до держави і одночасний підірив довіри до пропагандистської політики держави-агресора.

Національна інтеграція будучи стратегічним пріоритетом для Української держави у контексті реалізації державної політики реінтеграції тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб в період та після збройного конфлікту висуваючи на передній план національно-патріотичне, військово-патріотичне виховання та громадянську освіту слугує зміцненню національної згуртованості нації і на цій основі високої громадянської відповідальності населення та довіри до держави. Відзначаючи високу активність громадянського суспільства у реалізації відповідних реінтеграційних процесів в Україні під час збройного конфлікту, що зумовило особливу результативність у його протидії волонтерських рухів, благодійних фондів, які у співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування сприяли розвитку інфраструктури захисту територіальної цілісності та інституційної згуртованості у боротьбі з агресором, формуванню оборонної свідомості у суспільстві. Держава здійснюючи результативну політику у сфері національної згуртованості громадян у партнерстві

з інститутами громадського суспільства має розробляти та здійснювати відповідні заходи направлені на зміцнення національної інтеграції у частині розширення державно-громадського та державно-приватного партнерства щодо надання методичної та технічної допомоги у реалізації національної та громадської ідентичності громадян, які тривалий час проживали на тимчасово окупованих територіях, чи які повертатимуться після вимушеної міграції і також потребуватимуть відповідних заходів реінтеграції у соціально-політичний та культурний простір України.

Зберігаючи сталість громадянської солідарності у суспільстві, держава у даний період покликана відстоювати жорстку плюральність щодо структурування публічних цінностей, налагодження міжінституційної діалогічності в межах системи публічного управління, створюючи відповідні передумови для мобільності національних інтересів, оскільки сталість їх формальності в умовах збройного конфлікту виглядає вкрай небезпечною. Держава просуваючи національно ціннісну політику володіє максимально ресурсним потенціалом для забезпечення національної згуртованості громадян, спонукаючи і мотивуючи їх до активної участі у соціально-політичних процесах, що дозволяло б їм за спрощеною лінійкою проходити процес їх реінтеграції до нових умов. Забезпечуючи певну громадянську плюральність у суспільстві держава утверджується у ролі структурного суб'єкта визначення та зміни вектору національної інтеграції, закладаючи інституційну практику для результативної реінтеграції найбільш вразливих категорій громадян, враховуючи багатоманітність, а подекуди і діаметральність інтересів між ними об'єднуючи їх навколо спільних інтересів та викликів їх життєдіяльності, які спроможна забезпечити лише держава-патерн для своїх громадян. Забезпечуючи єдність української нації в умовах збройного конфлікту уповноважені державою інституції повинні здійснити певну переакцентуацію щодо цілей національної політики, слугуючи згуртованості суспільства на основі збереження та розвитку різноманітностей, притаманних для громадян, які проживають в різних регіонах держави і зберігають фундаментальність територіальної ідентичності.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 року № 1322 «Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках» Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-п#n174>

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Гутник Андріян Юрійович

здобувач освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного управління та адміністрування Національного лісотехнічного університету України.

У сучасних умовах децентралізації влади та реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР) особливого значення набуває формування ефективних публічно-управлінських механізмів, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку територіальних громад. Одним із ключових напрямів такого розвитку є формування системи еколого-економічної безпеки, яка виступає важливою передумовою подолання бідності та забезпечення гідного рівня життя населення.

Еколого-економічна безпека громади — це стан захищеності її соціально-економічних та природних ресурсів від негативних впливів, що можуть спричинити деградацію довкілля, економічну нестабільність і соціальні ризики. Публічне управління у цій сфері полягає у цілеспрямованій діяльності органів